

<https://doi.org/10.70728/b.series.fil.v08.i09.108>

IJTIMOIIY TARMOQ MEMLARIDA YASHIRIN MA’NO VA IMPLIKATURANING LINGVISTIK IFODALANISHI

Muxtorova Raximaxon Voxidjon qizi

Farg'ona viloyati Quva tumani 18-maktab ingliz tili o'qituvchisi

Orcid id: 0009-0002-7917-3504

Email: rmuhtorov6@gmail.com

Tel: +998 91 328-36-06

Annotatsiya Mazkur maqolada ijtimoiy tarmoq memlarida yashirin ma’no va implikaturaning lingvistik ifodalanishi tahlil qilinadi. Tadqiqotda memlar zamonaviy raqamli diskursning qisqa, ixcham va ko‘p qatlamli kommunikativ birliklari sifatida o‘rganiladi. Maqolada memlarda yashirin ma’no kontekst, presuppozitsiya, kinoya, madaniy kodlar hamda verbal-vizual birliklarning o‘zaro munosabati orqali shakllanishi yoritiladi. Shuningdek, memlarning kulgi, tanqid, ijtimoiy baho va auditoriya bilan pragmatik muloqot yaratishdagi o‘rni ko‘rsatib beriladi.

Kalit so‘zlar: ijtimoiy tarmoq, mem, yashirin ma’no, implikatura, kontekst, presuppozitsiya, kinoya, verbal birlik, vizual birlik, raqamli diskurs.

Annotation This article analyzes the linguistic expression of hidden meaning and implicature in social media memes. The study examines memes as short, concise and multilayered communicative units of modern digital discourse. The article discusses how hidden meaning in memes is formed through context, presupposition, irony, cultural codes and the interaction of verbal and visual elements. It also highlights the role of memes in creating humor, criticism, social evaluation and pragmatic communication with the audience.

Keywords: social media, meme, hidden meaning, implicature, context, presupposition, irony, verbal element, visual element, digital discourse.

KIRISH

Ijtimoiy tarmoqlar zamonaviy muloqot maydonida nafaqat axborot almashish, balki munosabat bildirish, baholash, kulgi yaratish va ijtimoiy voqelikka tezkor javob qaytarish vositasiga aylandi. Ushbu jarayonda internet memlari alohida kommunikativ birlik sifatida shakllandi. Memlar qisqa matn, rasm, kontekst, kinoya va madaniy ishoralarning uyg‘unlashuvi orqali ma’no hosil qiladi. Ularning ta’sir kuchi ko‘pincha ochiq yozilgan gapda emas, balki o‘quvchi tomonidan anglanadigan yashirin mazmunda namoyon bo‘ladi.

Memlarni lingvistik jihatdan tahlil qilishda yashirin ma‘no va implikatura tushunchalari muhim o‘rin tutadi. Chunki memlarda aytilgan fikr bilan nazarda tutilgan fikr har doim ham bir xil bo‘lmaydi. Masalan, oddiy ko‘ringan bir jumla, tanish rasm yoki mashhur vaziyatga ishora orqali kengroq ijtimoiy mazmun ifodalanishi mumkin. Bunday holatda memni tushunish uchun faqat so‘zlarning lug‘aviy ma‘nosini bilish yetarli emas; o‘quvchi umumiy kontekst, madaniy fon, ijtimoiy vaziyat va muallifning kommunikativ niyatini ham anglay olishi kerak. Implikatura nazariyasida aynan aytilmagan, lekin muloqot jarayonida anglashiladigan ma‘no alohida ahamiyatga ega ekani ta’kidlanadi¹¹⁴.

Ijtimoiy tarmoq memlarining o‘ziga xosligi shundaki, ular ko‘pincha qisqa, ixcham va ko‘p qatlamli ma’noga ega bo‘ladi. Bir memda kulgi, tanqid, norozilik, ijtimoiy baho yoki stereotipga ishora bir vaqtda mujassam bo‘lishi mumkin. Shu sababli memlar oddiy ko‘ngilochar material emas, balki zamonaviy raqamli diskursning faol lisoniy-pragmatik birligi sifatida qaraladi. L. Shifman internet memlarini raqamli madaniyatda tarqaluvchi, qayta ishlanuvchi va ijtimoiy guruhlar tomonidan turlicha talqin qilinuvchi madaniy birliklar sifatida izohlaydi¹¹⁵. Bu yondashuv memlarni faqat vizual kulgi namunasi emas, balki ijtimoiy ma‘no tashuvchi kommunikativ hodisa sifatida o‘rganish zarurligini ko‘rsatadi.

Mazkur maqolada ijtimoiy tarmoq memlarida yashirin ma‘no va implikaturaning lingvistik ifodalanishi tahlil qilinadi. Asosiy e’tibor mem matnlarida bevosita aytilmagan, ammo kontekst orqali anglashiladigan ma’nolar, kinoya, presuppozitsiya, madaniy ishora va pragmatik talqin jarayonlariga qaratiladi. Tadqiqotning maqsadi ijtimoiy tarmoq memlarida implikatura qanday yuzaga kelishini, yashirin ma‘no qaysi lisoniy va kontekstual vositalar orqali ifodalanishini aniqlashdan iborat.

METODOLOGIYA

Ushbu tadqiqot nazariy-tahliliy va lingvistik tavsif metodlari asosida olib boriladi. Maqolada ijtimoiy tarmoq memlarida yashirin ma‘no va implikaturaning qanday shakllanishi, ularning qaysi lisoniy va kontekstual vositalar orqali ifodalanishi o‘rganiladi. Tadqiqotda memlar zamonaviy raqamli diskursning qisqa, ixcham va ko‘p qatlamli kommunikativ birliklari sifatida talqin qilinadi.

Tadqiqotning nazariy asosini pragmalingvistika, diskurs tahlili va kontekstual tahlil yondashuvlari tashkil etadi. Xususan, implikatura nazariyasi memlarda ochiq aytilmagan, biroq o‘quvchi tomonidan kontekst orqali anglanadigan ma’nolarni izohlash uchun asosiy nazariy tayanch sifatida qo‘llaniladi. H. P. Grice tomonidan ilgari surilgan kommunikativ hamkorlik tamoyili va implikatura haqidagi qarashlar mem matnlaridagi yashirin mazmunni aniqlashda muhim metodologik mezon bo‘lib xizmat qiladi¹¹⁶.

Tahlil jarayonida ijtimoiy tarmoq memlarida uchraydigan qisqa matnlar, kinoyali iboralar, kontekstga bog‘liq ishoralar, presuppozitsiyalar va madaniy kodlar asosiy tahlil obyekti sifatida olinadi. Bunda memdagi verbal qism alohida, rasm yoki vizual kontekst esa unga bog‘liq holda

¹¹⁴ Grice, H. P. (1975). Logic and Conversation. In P. Cole & J. L. Morgan (Eds.), *Syntax and Semantics: Speech Acts*, Vol. 3. New York: Academic Press. pp. 41–58.

¹¹⁵ Shifman, L. (2014). *Memes in Digital Culture*. Cambridge, MA: MIT Press.

¹¹⁶ Grice, H. P. (1975). Logic and Conversation. In P. Cole & J. L. Morgan (Eds.), *Syntax and Semantics: Speech Acts*, Vol. 3. New York: Academic Press. pp. 41–58.

o‘rganiladi. Chunki ko‘plab memlarda ma’no faqat matn orqali emas, balki matn va tasvirning o‘zaro munosabati orqali yuzaga keladi. G. Kress va T. van Leeuwen ta’kidlaganidek, vizual belgilar ham verbal birliklar singari ma’no yaratishda faol ishtirok etadi¹¹⁷.

Tadqiqotda quyidagi tahlil yo‘nalishlari asos qilib olinadi:

- mem matnida ochiq ifodalangan ma’no va yashirin ma’no o‘rtasidagi farqni aniqlash;
- implikaturaning kontekst, vaziyat va umumiy bilim asosida shakllanishini tahlil qilish;
- kinoya, istehzo, presuppozitsiya va madaniy ishoralarning kommunikativ vazifasini ko‘rsatish;
- verbal va vizual birliklarning birgalikda ma’no yaratishdagi rolini aniqlash;
- memlarning auditoriya tomonidan qanday talqin qilinishini pragmatik nuqtayi nazardan izohlash.

Maqola doirasida empirik so‘rovnoma yoki statistik hisoblash asosiy maqsad qilib olinmaydi. Asosiy e’tibor memlarning lisoniy-pragmatik xususiyatlarini sifat jihatidan tahlil qilishga qaratiladi. Shu sababli tadqiqotda sifatli tahlil usuli ustuvor bo‘lib, ayrim mem namunalari asosida yashirin ma’no, implikatura va kontekst munosabati izohlanadi. Ushbu yondashuv memlarni oddiy kulgi materiali sifatida emas, balki zamonaviy raqamli kommunikatsiyada ijtimoiy munosabat, baho va tanqidni ifodalovchi lingvistik birlik sifatida o‘rganishga imkon beradi.

NATIJALAR

Tahlil natijalari shuni ko‘rsatadiki, ijtimoiy tarmoq memlarida yashirin ma’no ko‘pincha ochiq matndan ko‘ra kuchliroq kommunikativ ta’sirga ega bo‘ladi. Memdagi qisqa jumla, tanish rasm, mimika, mashhur vaziyat yoki madaniy ishora birgalikda o‘quvchida qo‘shimcha ma’no hosil qiladi. Bunday ma’no bevosita aytilmaydi, ammo kontekst orqali anglashiladi. Shu jihatdan memlar implikatura yuzaga keladigan faol raqamli kommunikatsiya shakli sifatida namoyon bo‘ladi.

Birinchi natija shundan iboratki, memlarda implikatura ko‘pincha umumiy ijtimoiy tajriba asosida shakllanadi. Ya’ni memni tushunish uchun o‘quvchi faqat yozilgan matnni emas, balki unga bog‘liq vaziyatni ham bilishi kerak. Masalan, o‘qish, ish, imtihon, narx-navo, oilaviy munosabatlar yoki kundalik hayotdagi qiyinchiliklarga oid memlarda kulgi aynan umumiy tajribaga tayanadi. Memdagi matn qisqa bo‘lsa-da, u ortida butun bir vaziyatni eslatadi. Natijada o‘quvchi matnda aytilmagan ma’noni o‘zi tiklaydi.

Ikkinchi natija shuni ko‘rsatadiki, memlarda yashirin ma’no ko‘pincha kinoya va istehzo orqali ifodalanadi. Bunday memlarda tashqi tomondan oddiy yoki ijobiy ko‘ringan gap aslida tanqidiy mazmunga ega bo‘ladi. Masalan, ijtimoiy tarmoqlarda tez-tez uchraydigan “Hammasi joyida” iborasi oddiy nutqda ijobiy holatni bildiradi. Biroq mem kontekstida bu ibora ko‘pincha aks ma’noda qo‘llanadi. Agar ushbu jumla charchagan, xavotirlangan yoki noqulay vaziyatdagi obraz bilan birga berilsa, uning yashirin mazmuni “aslida muammo bor”, “vaziyat yaxshi emas” degan ma’noni anglatadi. Bu yerda kulgi ochiq matndan emas, matn va tasvir o‘rtasidagi ziddiyatdan hosil bo‘ladi.

¹¹⁷ Kress, G., & van Leeuwen, T. (2006). *Reading Images: The Grammar of Visual Design*. 2nd edition. London: Routledge.

Yana bir misol sifatida “Imtihonga tayyorman” mazmunidagi memlarni keltirish mumkin. Bunday memlarda verbal qism ishonch va tayyorgarlikni bildiradi, lekin unga qo‘shilgan rasm — vahimaga tushgan talaba, bo‘sh daftar yoki kechasi uxlamay o‘tirgan obraz — aks ma‘noni yuzaga chiqaradi. Natijada o‘quvchi matndagi bevosita ma‘noni emas, balki tasvir orqali berilgan yashirin mazmunni anglaydi. Bu holatda implikatura verbal birlik va vizual obraz o‘rtasidagi qarama-qarshilik asosida shakllanadi.

Uchinchi natija sifatida presuppozitsiyaning faol ishlatilishini ko‘rsatish mumkin. Ko‘plab memlarda muayyan voqea, shaxs, ijtimoiy holat yoki madaniy kod oldindan ma‘lum deb qabul qilinadi. Muallif bu ma‘lumotni batafsil tushuntirmaydi, chunki auditoriya uni allaqachon biladi deb hisoblaydi. Masalan, talabalar hayoti, ishdagi byurokratiya, oila ichidagi odatiy suhbatlar yoki internetdagi mashhur iboralar bilan bog‘liq memlarda yashirin ma‘no aynan shu oldindan mavjud bilimga tayanadi. Agar o‘quvchi bu kontekstni bilmasa, memdagi kulgi yoki tanqidiy ma‘no to‘liq anglashilmaydi.

To‘rtinchi natija shundan iboratki, memlarda verbal va vizual birliklar bir-birini to‘ldiradi. Ayrim hollarda matnning o‘zi yetarli bo‘lmaydi; rasm, yuz ifodasi, holat yoki kadr ma‘noni aniqlashtiradi. Ba‘zan esa aksincha, rasm oddiy ko‘rinadi, lekin unga qo‘shilgan matn butunlay yangi ma‘no yaratadi. Demak, memdagi implikatura ko‘pincha matn va tasvirning o‘zaro munosabati orqali yuzaga keladi. Bu xususiyat memlarni oddiy yozma matndan farqlaydi.

Beshinchi natija memlarda madaniy kodlarning muhim rol o‘ynashini ko‘rsatadi. Ijtimoiy tarmoq foydalanuvchilari ko‘pincha milliy odatlar, kundalik turmush, ta‘lim tizimi, oilaviy munosabatlar, ish joyidagi holatlar yoki ommaviy madaniyatga oid belgilar orqali ma‘no yaratadi. Bunday memlarda yashirin mazmun faqat til birliklari orqali emas, balki umumiy madaniy tajriba orqali ham shakllanadi. Shu bois bir madaniy muhitda kulgili yoki tushunarli bo‘lgan mem boshqa muhitda o‘z ta‘sirini yo‘qotishi mumkin.

Oltinchi natija shuni ko‘rsatadiki, memlar ko‘pincha qisqa shaklda ijtimoiy baho beradi. Ularda biror hodisa ochiq tanqid qilinmasligi mumkin, biroq kinoya, kulgi yoki yashirin ishora orqali muayyan munosabat bildiriladi. Masalan, jamiyatdagi ayrim muammolar, ta‘limdagi qiyinchiliklar, rasmiyatchilik, narxlarning oshishi yoki kundalik hayotdagi noqulayliklar memlarda bilvosita baholanadi. Bu esa memlarni raqamli diskursda ijtimoiy fikr ifodalash vositasiga aylantiradi.

Natijalar shuni ko‘rsatadiki, ijtimoiy tarmoq memlarida yashirin ma‘no va implikatura bir necha omil asosida shakllanadi: kontekst, umumiy bilim, kinoya, presuppozitsiya, madaniy kod hamda verbal-vizual uyg‘unlik. Memni to‘g‘ri tushunish uchun o‘quvchi ushbu omillarni birgalikda talqin qilishi kerak. Shu sababli memlar zamonaviy raqamli muloqotda qisqa, lekin semantik jihatdan boy lingvistik birlik sifatida baholanishi mumkin.

MUHOKAMA

Olingan natijalar shuni ko‘rsatadiki, ijtimoiy tarmoq memlaridagi yashirin ma‘no oddiy lisoniy birliklarning bevosita ma‘nosi bilan cheklanmaydi. Memlarda kulgi, tanqid yoki munosabat ko‘pincha aytilgan gapdan emas, balki aytilmagan, biroq kontekst orqali anglashiladigan mazmundan kelib chiqadi. Shu jihatdan memlar pragmatik tahlil uchun juda

qulay material hisoblanadi. Chunki ularda muallif ko‘p hollarda fikrni to‘g‘ridan-to‘g‘ri bayon qilmaydi, aksincha, auditoriyani ma‘noni mustaqil tiklashga undaydi.

Implikaturaning memlarda faol ishlashi, avvalo, ularning qisqa shakli bilan bog‘liq. Mem odatda uzun tushuntirishga asoslanmaydi. Bir necha so‘z, tanish rasm yoki vaziyat orqali kengroq ijtimoiy mazmun yetkaziladi. Bu holat muloqotda iqtisodiylik tamoyilining kuchli ishlashini ko‘rsatadi. Ya‘ni mem muallifi imkon qadar kam birlik orqali ko‘proq ma‘no yetkazishga harakat qiladi. O‘quvchi esa bu ma‘noni o‘z tajribasi, umumiy bilimlari va madaniy konteksti asosida to‘ldiradi.

Muhokama jarayonida yana bir muhim jihat ko‘zga tashlanadi: memlarda kulgi va tanqid ko‘pincha bir-biridan ajralmagan holda keladi. Bir qarashda kulgili ko‘ringan mem aslida ijtimoiy holatga munosabat bildirishi, ayrim muammolarni tanqid qilishi yoki mavjud stereotiplarni ochib berishi mumkin. Masalan, talabalik hayoti, ishdagi rasmiyatchilik, oilaviy munosabatlar yoki narx-navo bilan bog‘liq memlarda kulgi tashqi shakl bo‘lsa, yashirin ma‘no ko‘pincha tanqidiy mazmunga ega bo‘ladi. Demak, memlar faqat ko‘ngilochar vosita emas, balki ijtimoiy baho berish shakli hamdir.

Memlardagi implikaturani to‘g‘ri anglash auditoriyaning kontekstual bilimiga bog‘liq. Agar o‘quvchi memda nazarda tutilgan vaziyat, ijtimoiy hodisa yoki madaniy kodni bilmasa, yashirin ma‘no ochilmaydi. Bu esa memlarning doimo ma‘lum bir auditoriyaga yo‘naltirilishini ko‘rsatadi. Masalan, talabalar uchun tushunarli bo‘lgan mem o‘qituvchilar yoki boshqa kasb vakillari uchun unchalik ta’sirli bo‘lmasligi mumkin. Xuddi shuningdek, o‘zbek ijtimoiy tarmoqlarida ommalashgan ayrim memlar boshqa madaniy muhitda o‘z kulgi effektini yo‘qotadi.

Verbal va vizual birliklar munosabati ham memlarning pragmatik kuchini belgilaydi. Ayrim memlarda matn asosiy ma‘noni beradi, rasm esa uni kuchaytiradi. Boshqa hollarda esa rasmning o‘zi vaziyatni yaratadi, matn esa uni kinoyali yoki tanqidiy tomonga buradi. Shu sababli memlarni faqat yozma matn sifatida tahlil qilish yetarli emas. Ularni multimodal birlik sifatida o‘rganish zarur. Chunki yashirin ma‘no ko‘pincha aynan matn va tasvir o‘rtasidagi ziddiyat, moslik yoki kutilmagan bog‘lanish orqali yuzaga keladi.

Presuppozitsiya ham memlarning ma‘no tuzilishida muhim o‘rin egallaydi. Ko‘plab memlarda muallif ayrim ma‘lumotlarni oldindan ma‘lum deb hisoblaydi. Shu sababli u voqeani batafsil tushuntirmaydi, balki ishora qiladi. Masalan, imtihon oldidagi holat, ishxonadagi “majlis”, uyga kech qaytish, ota-ona bilan suhbat kabi vaziyatlar keng auditoriya uchun tanish bo‘lgani sababli memda qisqa shaklda beriladi. O‘quvchi esa bu qisqa signal orqali butun vaziyatni ongida tiklaydi. Ana shu jarayonda yashirin ma‘no yuzaga keladi.

Ijtimoiy tarmoq memlarining yana bir xususiyati shundaki, ular rasmiy nutqdan farqli ravishda erkin, norasmiy va emotsional ifodaga ega. Ularda slang, qisqartma, og‘zaki nutqqa xos birliklar, kinoyali so‘zlar, ataylab buzilgan grammatik shakllar yoki xalqona iboralar keng qo‘llanadi. Bu vositalar memni auditoriyaga yaqinlashtiradi va uning tabiiy qabul qilinishiga yordam beradi. Shu bilan birga, bunday birliklar yashirin ma‘noni kuchaytiradi, chunki ular ko‘pincha muayyan guruhga xos “ichki kod” sifatida ishlaydi.

Memlarning ijtimoiy tarmoqlarda tez tarqalishi ham ularning implikativ tabiatiga bog‘liq. Qisqa, tushunarli va ko‘p ma’noli birlik sifatida mem auditoriya tomonidan tez qabul qilinadi va qayta tarqatiladi. Foydalanuvchilar memni nafaqat ko‘radi, balki uni o‘z holatiga moslab talqin qiladi, o‘zgartiradi yoki yangi kontekstga joylashtiradi. Natijada memning ma’nosi doimiy harakatda bo‘ladi. Bir mem turli vaziyatlarda turlicha implikatura hosil qilishi mumkin.

Shu nuqtayi nazardan, ijtimoiy tarmoq memlari zamonaviy raqamli diskursda muhim lingvistik hodisa sifatida baholanishi lozim. Ular til, rasm, kontekst, madaniy xotira va ijtimoiy bahoning birlashgan shaklidir. Memlarni lingvistik jihatdan o‘rganish nafaqat internetdagi kulgi mexanizmini, balki jamiyatdagi yashirin munosabatlar, stereotiplar va baholash usullarini ham anglashga yordam beradi. Demak, memlardagi yashirin ma’no va implikaturani tahlil qilish zamonaviy tilshunoslik, pragmatika va diskurs tadqiqotlari uchun muhim yo‘nalishlardan biri hisoblanadi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, ijtimoiy tarmoq memlari zamonaviy raqamli kommunikatsiyada qisqa, ixcham, lekin ko‘p qatlamli ma’no hosil qiluvchi lingvistik birlik sifatida namoyon bo‘ladi. Ularning asosiy xususiyati shundaki, ma’no faqat ochiq yozilgan matn orqali emas, balki kontekst, vizual obraz, madaniy ishora, umumiy tajriba va auditoriyaning oldindan mavjud bilimlari orqali shakllanadi. Shu sababli memlarni tushunish jarayoni oddiy o‘qish emas, balki yashirin ma’noni tiklash va talqin qilish jarayonidir.

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, memlarda implikatura ko‘pincha kinoya, istehzo, presuppozitsiya va madaniy kodlar orqali yuzaga keladi. Mem muallifi o‘z fikrini to‘g‘ridan-to‘g‘ri bayon qilmaydi, balki qisqa matn yoki tanish tasvir orqali o‘quvchini aytilmagan ma’noni anglashga yo‘naltiradi. Bu jarayonda auditoriyaning ijtimoiy tajribasi, kundalik hayot haqidagi bilimi va madaniy kontekstdan xabardorligi muhim ahamiyat kasb etadi.

Memlarda verbal va vizual birliklar bir-birini to‘ldiruvchi asosiy vositalar sifatida xizmat qiladi. Ayrim hollarda matn rasmga yangi ma’no yuklaydi, boshqa hollarda esa tasvir matndagi yashirin mazmunni ochishga yordam beradi. Ana shu verbal-vizual uyg‘unlik memlarning pragmatik ta’sirini kuchaytiradi va ularni oddiy matndan farqlaydi. Shu bois memlarni faqat yozma nutq namunasi sifatida emas, balki multimodal kommunikativ birlik sifatida o‘rganish zarur.

Ijtimoiy tarmoq memlari ko‘pincha jamiyatdagi voqealar, kundalik muammolar, stereotiplar va ijtimoiy munosabatlarga bilvosita baho beradi. Ular kulgi vositasida tanqid, norozilik yoki munosabat bildiradi. Shu jihatdan memlar nafaqat ko‘ngilochar kontent, balki raqamli diskursda ijtimoiy fikrni ifodalovchi vosita sifatida ham ahamiyatlidir.

Ijtimoiy tarmoq memlarida yashirin ma’no va implikaturaning lingvistik ifodalanishini o‘rganish zamonaviy tilshunoslik uchun dolzarb yo‘nalishlardan biridir. Bunday tahlil internet muloqotida ma’no qanday yaratilishi, qisqa matnlar orqali qanday ijtimoiy baho berilishi va auditoriya yashirin mazmunni qanday talqin qilishini aniqlash imkonini beradi. Demak, memlar zamonaviy raqamli madaniyatda til, kontekst va ijtimoiy tafakkur kesishgan muhim kommunikativ hodisa sifatida baholanishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Grice, H. P. (1975). Logic and Conversation. In P. Cole & J. L. Morgan (Eds.), *Syntax and Semantics: Speech Acts*, Vol. 3. New York: Academic Press. pp. 41–58.
2. Shifman, L. (2014). *Memes in Digital Culture*. Cambridge, MA: MIT Press.
3. Kress, G., & van Leeuwen, T. (2006). *Reading Images: The Grammar of Visual Design*. 2nd edition. London: Routledge.
4. Yus, F. (2019). *Multimodality in Memes: A Cyberpragmatic Approach*. In P. Bou-Franch & P. Garcés-Conejos Blitvich (Eds.), *Analyzing Digital Discourse: New Insights and Future Directions*. Cham: Palgrave Macmillan.
5. Dynel, M. (2016). “I Has Seen Image Macros!” Advice Animal Memes as Visual-Verbal Jokes. *International Journal of Communication*, 10, 660–688.
6. Wiggins, B. E. (2019). *The Discursive Power of Memes in Digital Culture: Ideology, Semiotics, and Intertextuality*. New York: Routledge.
7. Milner, R. M. (2016). *The World Made Meme: Public Conversations and Participatory Media*. Cambridge, MA: MIT Press.
8. Yule, G. (1996). *Pragmatics*. Oxford: Oxford University Press.
9. Crystal, D. (2006). *Language and the Internet*. 2nd edition. Cambridge: Cambridge University Press.
10. Levinson, S. C. (1983). *Pragmatics*. Cambridge: Cambridge University Press.